

УДК 371.3

INNOVATION PROCESS MANAGEMENT IN HIGHER PEDAGOGICAL SCHOOL**УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ ІННОВАЦІЙ У ВИЩІЙ ПЕДАГОГІЧНІЙ ШКОЛІ****Troian N.D. / Троян Н.Д.***teacher /викладач,**KVNZ "UmanHumanitarian-Pedagogical College named after Taras Shevchenko"**Heavenly Hundred, 33, 20300**КВНЗ "Уманський гуманітарно-педагогічний коледж ім. Т.Г.Шевченка"**вул.Небесної сотні, 33, 20300***Sharapanyuk A.Y. / Шарапанюк А. Й.***teacher, master /викладач.**KVNZ "UmanHumanitarian-Pedagogical College named after Taras Shevchenko"**Heavenly Hundred, 33, 20300**КВНЗ "Уманський гуманітарно-педагогічний коледж ім. Т.Г.Шевченка"**вул.Небесної сотні, 33, 20300*

Анотація. У статті обґрунтовано сутність та зміст інновацій, готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності у вищій педагогічній школі. Представлено вимоги до професійної підготовки майбутніх вчителів у контексті готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності. Визначені та охарактеризовані умови реалізації інноваційних технологій навчання майбутнього вчителя. Представлена схема аналізу інноваційної діяльності вчителя.

Ключові слова: інновації, інноваційна діяльність; готовність майбутнього вчителя до інноваційної діяльності; інноваційна позиція майбутнього вчителя; інноваційні процеси.

Вступ.

Інноваційні процеси в освіті вимагають нових форм і механізмів взаємодії теорії і практики. Інноваційна педагогічна діяльність створює умови творчої, індивідуально спрямованої діяльності викладача, розробляє педагогічні технології, що реалізуються у цій діяльності.

Основний текст.

Забезпечення інноваційної діяльності передбачає вивчення теоретичних питань удосконалення освітнього процесу, позитивних сторін педагогічних теорій, ідей і технологій, які вже досліджувались і впроваджувались у педагогічну практику. У працях В.Гінецінського, В.Краєвського, М.Скаткіна, Б.Гершунського, В.Журавльова, І.Лернера, В.Шубинського обґрунтовується і формулюється проблема теоретико-методологічного характеру, яка стосується інновацій і творчої діяльності вчителя. Досліджувались питання методологічного значення: відношення наукового пізнання до педагогічної практики, співвідношення видів діяльності – наукової і практичної, проблема ролі викладача у формуванні педагогічних знань, місце дослідницького компонента у творчій діяльності [1].

У зв'язку з розглядом питань сприйняття та впровадження інновацій В.Сластьонін і Л.Подимова [4], звертають увагу на особистість, яка здійснює ці процеси. К.Абульханова-Славська [2], розглядаючи механізми становлення особистості у процесі діяльності та спілкування, підкреслює, що становлення особистості суб'єктом діяльності відбувається в організації власної активності.

Особистості властиві індивідуальні здібності до організації часу, програмування своєї майбутньої діяльності, передбачати події, встановлювати для себе оптимальні режими активності і пасивності, визначати ритми діяльності.

Сприйняття інновацій викладачем у певній мірі залежить від минулого і майбутнього. Аналіз теоретичних праць, які були ще до появи терміна інновація, доводить, що у мові вітчизняної педагогічної теорії та практики використовувались терміни: упровадження досягнень педагогічної науки в практику, використання педагогічного відкриття у практиці, оновлення педагогічної діяльності, перетворення педагогічного досвіду, перебудова традиційних систем освіти, педагогічна майстерність тощо.

Дослідники вивчають загальні тенденції і закономірності розвитку інноваційної діяльності педагогів-новаторів. Важливим критерієм об'єктивної оцінки інновацій учителів та викладачів у їх творчому досвіді є, за словами Л.Фрідмана [2], встановлення нових ідей, методів і прийомів. М.Махмутов робить висновок, що характерною особливістю еволюції інноваційного досвіду є синтез з педагогічною наукою, не тільки його глибоке узагальнення, обґрунтування, а й теоретичне дослідження фактів, що мають ключове значення для практики [4]. Зросла різноманітність форм і проблематика науково-педагогічного партнерства вчених і вчителів.

Дослідження інноваційної діяльності викладача, аналіз творчих здобутків учителів дозволяють виділити технологічні компоненти, які доводить, що:

- інноваційна ідея підвищує педагогічну майстерність викладача та якість педагогічної практики;
- інноваційна ідея збагачує наукову концепцію, елементи якої покладені в основу авторських пропозицій, педагогічної ініціативи;
- нові методи і прийоми, які створені і використовуються автором є ефективнішими;
- передбачається педагогічна раціоналізація, педагогічне винахідництво, авторська концепція;
- виділяються параметри вивчення педагогічної інновації;
- встановлюються інноваційні елементи у роботі викладача;
- визначаються критерії аналізу використання інновацій;
- відбувається творче самовираження викладача.

Схема аналізу інноваційної діяльності викладача задає її алгоритм і особистісні кореляції інноваційної діяльності, що і доводить позитивність упровадження запропонованого аналізу. Основу та зміст інноваційних освітніх процесів становить інноваційна діяльність, сутність якої полягає в: оновленні педагогічного процесу, впровадженні новоутворень у традиційну систему, прагненні оптимізувати освітній процес.

Все це зумовило появу нових і вдосконалення педагогічних технологій, різних рівнів і різної цільової спрямованості, що використовуються у підготовці майбутніх вчителів. У педагогічній інтерпретації інновація означає нововведення, що поліпшує хід і результати освітнього процесу. Інновацію можна розглядати як процес і результат цієї діяльності. Інноваційні педагогічні технології – це цілеспрямоване, систематичне і послідовне впровадження в

практику оригінальних, новаторських способів, прийомів, педагогічних дій і засобів від визначення мети до очікуваних результатів. Педагогічні інновації вносять у освітнє середовище стабільні нововведення, які поліпшують освітні системи в цілому.

Впровадження інноватики в освіту була спричинена чинниками:

- нові соціально-економічні перетворення, необхідність корінних змін в організації системи освіти, методології і технології організації педагогічного процесу у вищих закладах освіти, потреба підготовки фахівців;
- посилилася гуманітаризація змісту освіти, з'явилися нові навчальні дисципліни, виникла потреба у викладачах, які забезпечують творчий, інноваційний підхід у роботі;
- викладач отримав можливість набуття досвіду інноваційної діяльності;
- входження навчальних закладів у ринкові відносини;
- зміни в інформатизації суспільства, потреба в оновленні інформаційно-освітнього середовища.

Основними напрямками і об'єктами інноваційних перетворень у педагогіці є: розробка концепцій і стратегій розвитку освіти і освітніх установ; оновлення змісту освіти; зміна і розробка нових технологій навчання і виховання; вдосконалення управління освітніми установами і системою освіти в цілому; поліпшення підготовки педагогів та підвищення їх кваліфікації; проектування нових моделей освітнього процесу; забезпечення успішності навчання та виховання.

Провідними методами досліджень інноваційних процесів є:

- вивчення наукових і науково-педагогічних методів, спрямованих на створення теоретичних узагальнень, встановлення та формулювання закономірностей;
- методи емпіричного та математичного дослідження;
- структурно-функціональний метод;
- порівняльний метод, що дозволяє зробити висновки щодо ефективності діяльності освітніх систем і тенденцій їх розвитку;
- конструктивно-генетичний метод, що аналізує зміни у досліджуваному процесі у просторі та часі.

Для систематизації нововведень А.Пригожин визначає: тип нововведення; механізм здійснення інноваційного процесу; особливості інноваційного процесу. За типом інновації поділяються на матеріально-технічні і соціальні, що в свою чергу, включають відповідні види інновацій. Наступною суттєвою характеристикою інновацій, на думку автора, є їх комплексність: комплексна за новацією; комплексна за реалізацією [2].

Дослідники проблем педагогічної інноватики (О. Арламов, М. Бургін, В. Журавльова, А. Ніколс, Н. Юсуфбекова тощо) співвідносять поняття нового у педагогіці як корисне, прогресивне, позитивне, сучасне, передове. Зокрема, В. Загвязинський вважає, що нове у педагогіці – комплекс елементів чи окремі елементи педагогічного процесу, які несуть у собі прогресивне начало, що дає змогу у ході зміни умов і ситуацій ефективно розв'язувати завдання виховання

та освіти [4].

В. Кукушкіна вважає, що будь-яка педагогічна технологія повинна відповідати основним методологічним вимогам (критеріям технологічності): концептуальність, системність, управління, ефективність, відтворюваність, візуалізація.

В.Полянський визначає показники критеріїв: оптимальність та можливість творчого застосування інновацій, які допомагають встановити значущість та корисність кожного нововведення.

Рушійною силою інноваційної діяльності є педагог як творча особистість, оскільки суб'єктивний чинник є вирішальним під час пошуку, розробки, упровадження і поширення нових ідей. Основна умова такої діяльності – інноваційний потенціал педагога – сукупність соціокультурних і творчих характеристик особистості педагога, який виявляє готовність вдосконалювати педагогічну діяльність, наявність засобів та методів навчання.

Наявність інноваційного потенціалу педагога визначають чинники:

- творча здатність генерувати нові ідеї;
- високий культурно-естетичний рівень, освіченість, інтелектуальна глибина та різнобічність інтересів;
- відкритість особистості педагога новому і сприйняття різних ідей, думок, поглядів, концепцій, що базується на толерантності особистості, гнучкості та широті мислення.

Можна виокремити критерії готовності викладача до інноваційної педагогічної діяльності [3]:

- усвідомлення необхідності інноваційної діяльності;
- готовність до творчої діяльності;
- упевненість у тому, що зусилля принесуть позитивний результат;
- узгодження особистих цілей з інноваційною діяльністю;
- готовність до подолання творчих невдач;
- органічність поєднання інноваційної діяльності, особистої, фахової та педагогічної культури;
- рівень психолого-педагогічної і методичної готовності до інноваційної діяльності;
- здатність до фахової рефлексії.

Процес упровадження інновацій доцільно розподілити на основні етапи, врахувавши теоретичну та практичну підготовку викладачів. На підставі всебічного аналізу необхідно своєчасно коригувати темп та зміст оновлення педагогічного процесу, накреслюючи нові перспективи роботи.

Інноваційна спрямованість визначається критеріями педагогічних інновацій: новизною, оптимальністю, результативністю та ефективністю, творчим застосуванням нових результатів у досвіді [4].

Інновації конкретизуються як у педагогічному процесі, так і у кожному його елементі:

- цільова складова впливає на структуру і зміст навчального плану та програми окремої дисципліни, орієнтує на певний прогнозований педагогічний результат;

- змістова складова впливає на зміст та структуру окремих навчальних дисциплін і на освіту в цілому;
- оцінна складова впливає на зміст, методи, форми контролю й оцінювання навчально-пізнавальної діяльності студентів.

Інноваційний процес розгортається за логікою: виникнення, засвоєння, насичення, рутинізація, криза, фініш [2].

Висновки.

Зазначене вище надає можливість зробити такі висновки:

- інновація є основною формою розвитку сфери освіти;
- впровадження інноваційних технологій навчання є пріоритетним напрямом і головним фактором реформування системи освіти;
- виконуючи навчальну, виховну і дослідницьку функції інноваційні технології можуть застосовуватися при проведенні занять, у створенні навчально-методичного забезпечення і у позааудиторній роботі;
- використання інноваційних технологій навчання дозволяє створити принципово нову інформаційну освітню сферу, що підвищує мотивацію, розвиває самостійність, забезпечує індивідуалізацію та диференціацію освітнього процесу, сприяє модернізації традиційної системи навчання та створенню конкурентоспроможної системи освіти;
- управління процесом інновації визначає якість інновації та якість освіти у цілому.

Отже, завдання щодо формування інноваційної діяльності викладача має глибокий соціально-педагогічний сенс, оскільки від його розв'язання залежить успіх змін, перетворень у системі освіти, перспектива розвитку вищої школи. Пропонований підхід забезпечує системність перетворень вищої освіти на основі технологічних інновацій.

Список використаних джерел

1. Rogers E.M. Diffusion of innovations // Free Press. – 1983. – №3. – Р. 12–14.
2. Васьков Ю.В. Педагогічні теорії, технології, досвід (дидактичний аспект) / Ю.В.Васьков. – Х.: Скорпійон, 2000. – 120 с.
3. Пащенко М.І. Інноваційні технології навчання: словник-довідник. навчальний посібник / М.І.Пащенко. – Умань: ПП Жовтий, 2016. – 194 с.
4. Слостенін В.А., Подымова Л.С. Педагогика: инновационная деятельность. – М.: ИИП «Издательство Магистр», 1997. – 224 с.

REFERENCES

1. Rogers E.M. Diffusion of innovations // Free Press. – 1983. – №3. – Р. 12–14.
2. Vaskov Yu.V. Pedagogical theories, technologies, experience (didactic aspect) / Yu.V. Vaskov. – X.: Scorpio, 2000. – 120 p.
3. Pashchenko M.I. Innovative learning technologies: a dictionary. training manual / M. I. Pashchenko. – Uman: PE Yellow, 2012. – 194 p.
4. Slastenin V.A, Podymova L.S. Pedagogy: innovative activity. – M.: Publishing House "Magister", 1997. – 224 p.

Abstract. Contemporary requirements for the professional training of future teachers are presented in the context of the future teacher's readiness to innovate. The conditions for implementation of innovative teaching technologies of future teacher are defined and characterized; dynamics of innovative educational process. The scheme of analysis of innovative activity of the teacher is presented. The recommendations on the use of methods of research of innovative processes for development of innovative activity of the future teacher are outlined.

Keywords: innovations, innovative activity; willingness of the future teacher to innovate; innovative position of the future teacher; innovative processes.